

ONKO HYVINVOINTIVALTIO UHATTUNA?

Varapuhemies, kansanedustaja

Tarja Filatov

18.11.2024

**1990-luvun Suomessa julkisen vallan
vastuu kansalaisten elämästä
kaventui, optimi muuttui kohti
minimiä ja sosiaaliturvan kyky
tasoittaa taloudellisia ja
elämänlaadun eroja väheni.**

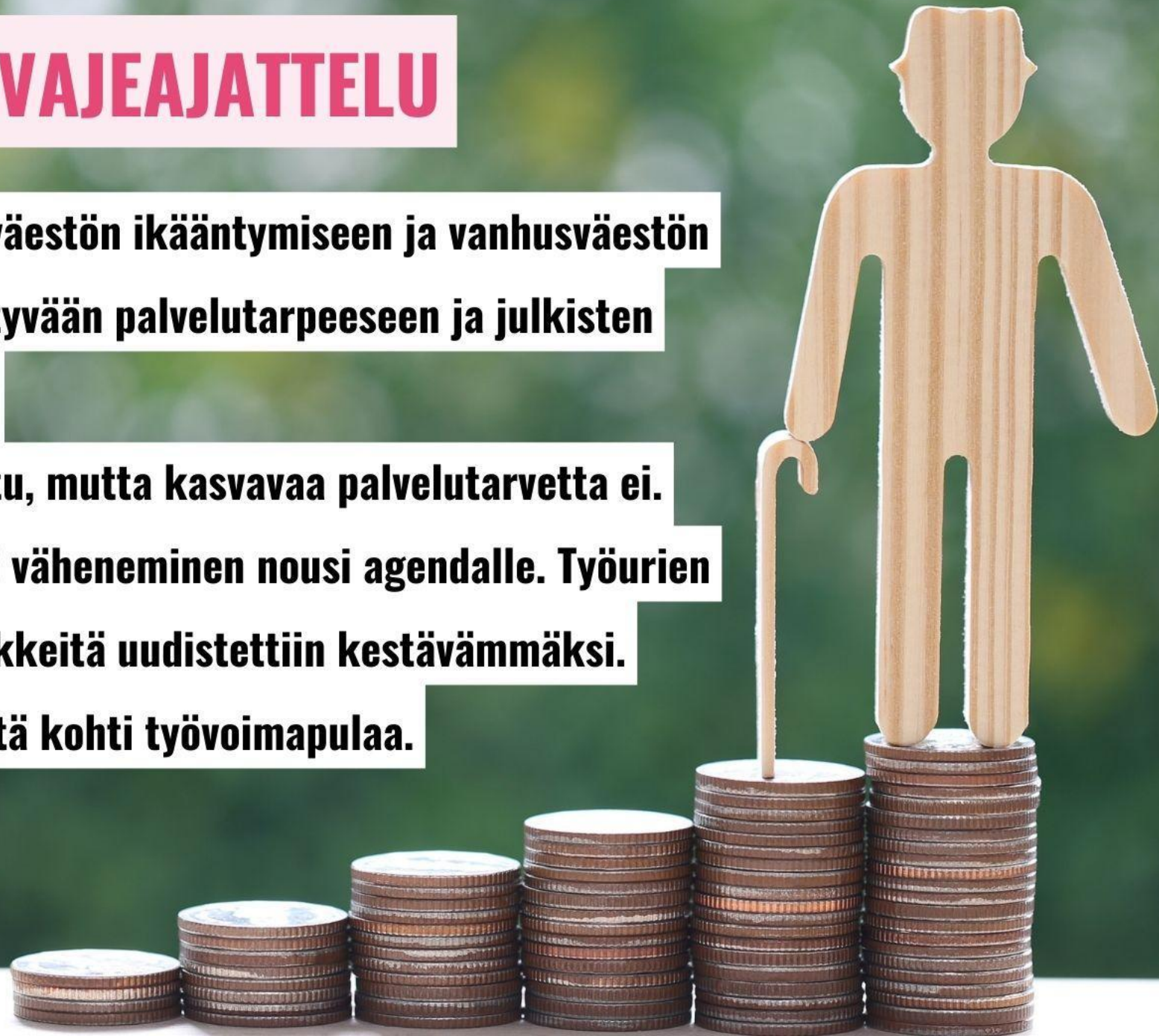
MARKKINOIDEN JA JULKISEN SEKTORIN MUUTOS

A close-up photograph of several hands holding and interlocking several metal gears of different sizes. The gears are silver and have a textured surface. The hands are positioned around the gears, with some fingers gripping them. The background is a soft, out-of-focus green and blue.

- **Muutokset raivasivat tilaa markkinoille ja markkinamekanismeille.**
- **Puhuttiin julkisen sektorin reformista ja kaventamisesta.**
- **Työn rakennemuutos vaati työmarkkinoitten joustavoittamista. TEHTIIN YHDESSÄ!**
- **Jättityöttömyys kääntyi työhön kannustamisen politiikaksi.**

KESTÄVYYSVAJEAJATTELU

- Alettiin varautua väestön ikääntymiseen ja vanhusväestön kasvuun sekä syntyvään palvelutarpeeseen ja julkisten menojen kasvuun.
- Eläkkeet rahastoitu, mutta kasvavaa palvelutarvetta ei.
- Työikäisten määrä väheneminen nousi agendalle. Työurien pidentäminen. Eläkkeitä uudistettiin kestävämmäksi.
- Jättityöttömyydestä kohti työvoimapulaa.

1990-LUVULTA ALKAEN JATKUVAT SÄÄSTÖTALKOOT

- **Säästöt iskivät erityisesti tulonsiirtoihin, eivät niinkään palveluihin.**
- **Kunnissa ennaltaehkäisevät toimet vähenivät, kun taas korjaavat toimet kasvoivat.**
- **Leikkausten pitkän aikavälin vaikutukset heikensivät monien arkea.**

**KUNNISSA
ENNALTAEHKÄISEVÄT TOIMET
JA PERUSTOIMINNOT
OHENIVAT, KORJAAVAT
TOIMET KASVOIVAT**

-
- A top-down view of a dark grey desk with various items: a laptop keyboard in the top left, a syringe, pills, paper clips, a grid notebook, a red heart, a stethoscope, a smartphone, and highlighters.
- **Vuonna 2005 aloitettu kunta- ja palvelurakenneuudistus (Paras-hanke) koski koko palvelujärjestelmää.**
 - **Tavoitteena on luoda sosiaali- ja terveydenhuollolle yhtenäiset ja kestävät rakenteet.**
 - **Monta tuotantokautta - HYVINVOINTIALUEET**

-
- A photograph showing a person's legs and feet standing on a pink mat in a gym or fitness studio. The background is blurred, showing other people and bright windows. The text is overlaid on the image in white boxes.
- **Vaikka leikattiin, oltiin silti hyvällä tasolla.**
 - **Vaikka työmarkkinat muuttuivat, valtaosa työstä pysyvää.**
 - **Oltiin silti kohtuullisen hyvällä tasolla, vaikka leikkaukset jättivät jälkensä ja syrjäyttivät ihmisiä.**
 - **Politiikassa yhteinen ymmärrys vahvasta julkisesta palvelujärjestelmästä laaja.**
 - **Kansalaisten veronmaksuhalukkuus oli korkea.**

ISOJA HYVINVOINTIA LISÄÄVIÄ LAKIUUDISTUKSIA MELKO VÄHÄN.

- **Subjekttiivinen päivähoito**
- **Pienten lasten iltapäivähoito**
- **Takuueläke**
- **Perustulokokeilu**
- **Perhevapaauudistus**
- **Oppivelvollisuuden laajentaminen**
- **Sote ja hyvinvointialueet**
- **Työllisyyden kuntakokeilut sekä vastuun siirto kunnille**
- ...

TALOUESSA VÄLIIN MAHTUU

- **Venäjänpaupan romahtus**
- **Pankkikriisi**
- **Lehman Brothers**
- **Korona**
- **Venäjänp hyökkäys Ukrainaän**
- **...**

ENTÄ NYT? HYVINVOINTIVALTION TIENRISTEYS?

- **Onko hyvinvointivaltio kestäväällä pohjalla tulevaisuudessa?**
- **Tasapaino julkisen vastuun ja yksilön vastuun välillä herättää keskustelua.**
- **Leikkaukset ja uudistukset reaktiona julkisen talouden epätasapainoon.**
- **Kansalaisten huoli sosiaaliturvasta ja palveluiden laadusta.**
- **Maailman onnellisimmassa maassa 58 prosenttia kokee, että Suomea viedään väärään suuntaan.**
- **Leikkaukset kasautuvat samoille ihmisille, kannusteet toisille.**

RAHAA ISOMMAT HAASTEET

- **Mielipideilmaston riskit - kuplaantuminen ja algoritmit**
- **Kuunnellaan enemmän mielipidejohtajia kuin asiantuntijoita**
- **Luottamus terveydenhoitoon**
- **Tyttöjen ja poikien arvot etääntyvät voimakkaasti**
- **Parlamentaarisesti syntyneitä kompromisseja ei arvosteta**
- **Verotusta kutsutaan varastamiseksi**
- **Sosiaalisen pääoman vaalimisesta kovaan enemmistövaltaan**
- **Kansalaisyhteiskunnan isot leikkaukset**

POLARISAATIO:

- **Polarisaatio ja jakautuminen uhkaavat yhteiskunnan yhtenäisyyttä.**
- **Sosiaalisen pääoman vaaliminen on tärkeää, kun algoritmit ja mielipideilmasto luovat uusia jakolinjoja.**
- **Riski yhteisen suuntautumisen hämärtymisestä.**

HYVINVOINTIVALTION ARVO:

- **Suomi ei ole yövirtijavaltio, vaan hyvinvointivaltio.**
- **Hyvinvointivaltio suojelee sekä valtion ydintoimintoja että yksilön hyvinvointia.**

POSITIIVISET MERKIT JA MAHDOLLISUUDET

- **Nuorten optimismi:**
 - **Vahva usko tulevaisuuteen luo pohjaa uudistuksille.**
- **Kestävä kehitys:**
 - **Tulevaisuuden hyvinvointivaltion rakentaminen edellyttää investointeja, innovaatioita ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.**
- **Taloudelliset valinnat:**
 - **Mikään ei ole vääjäämätöntä, vaan kyse on valinnoista.**
 - **Tuloerojen kaventaminen ja veroratkaisut ovat tietoisia päätöksiä.**
 - **Leikkausten kohteet ovat valintoja.**
- **Veromaksuhalukkuus korkealla tasolla**

TULEVAISUUDEN RATKAISUT

- **Demokratian ja yhteenkuuluvuuden vahvistaminen, pidetään huolta jokaisesta. MYÖS kriisien keskellä.**
- **Julkisten palveluiden laatu ja saatavuus on turvattava.**
- **Tarvitaan uusia tulonlähteitä ja kestäväää talouskasvua.**
- **Ilmastonmuutoksen vero- ja sosiaaliturvauudistus**

SEN OSAAVAT HANHET

Hyvinvointivaltio on kuin hanhiaura. Hanhista vahvimmat lentävät auran kärjessä ja taittavat tuulen voimaa. Kun kärjessä lentävät hanhet väsyvät, ne vaihtavat paikkaa taustalla lentäneiden kanssa. Hanhet vuorottelevat kärjessä, jotta kenenkään taakka ei kasvaisi liian suureksi. Tämän osaavat hanhet.

KIITOS

Tarja Filator

